

Priloga 1: Program JSKS za obdobje 2018–2024

Od leta 2003 je kmetijsko svetovanje tudi del skupne kmetijske politike (v nadaljnjem besedilu: SKP), v zadnjem obdobju je postalo obvezna zahteva pri izvajanju drugih ukrepov SKP, posebno programov razvoja podeželja. Svetovalne službe na področju kmetijstva ne skrbijo le za tehnološki napredek v kmetijstvu, pač pa prispevajo tudi k boljši ozaveščenosti kmetov Evropske unije o učinku kmetovanja na okolje, varnost hrane, zdravje ljudi in na dobro počutje živali, seveda z drugimi zunanjimi dejavniki in instrumenti, ki vplivajo na usposabljanje v kmetijstvu in širjenje znanja. Javna služba kmetijskega svetovanja (v nadaljnjem besedilu: JSKS) se izvaja v državah članicah v različnih oblikah in obsegu glede na pravni red posamezne države članice.

Področje javne službe kmetijskega svetovanja v Republiki Sloveniji ureja Zakon o kmetijstvu (Uradni list RS, št. 45/08, 57/12, 90/12 – ZdZPVHVVR, 26/14, 32/15 in 27/17).

Vsebina dela JSKS je vpeta v izvajanje vseh vsebinskih področij kmetijske politike na področju prenosa znanja do uporabnikov z upoštevanjem nacionalnih usmeritev in Skupne kmetijske politike, zlasti politike razvoja podeželja in politik, ki se na kmetijstvo navezujejo. Ob splošnih ciljih, ki izhajajo iz posameznih področij kmetijske pridelave, in ob zagotavljanju skladnega razvoja podeželskih območij, so strateški cilj izvajanja JSKS:

- dvig inovacijske in prilagoditvene sposobnosti slovenskega kmetijstva ter večja vloga znanja pri odločanju;
- izboljšanje usposobljenosti na kmetijah;
- krepitev svetovalnega dela za razvojne potrebe kmetijstva in izvajanje resolucije;
- krepitev raziskovalne in svetovalne infrastrukture ter izboljšanje strokovno-raziskovalnega sodelovanja med institucijami v verigi prenosa znanja;
- učinkovitejši prenos znanja z globalne in nacionalne ravni v kmetijstvo.

Naloge JSKS, ki so predvidene v obdobju 2018–2024, so naslednje:

1. svetovanje v zvezi s tehnološkim, gospodarskim in okoljevarstvenim področjem opravljanja kmetijske dejavnosti:

- o izboljšanju tehnologije pridelave, prireje, predelave in skladiščenja kmetijskih proizvodov (tudi ekoloških), vključno s svetovanjem o krmnih obrokih, izračunavanju krmnih obrokov, kolobarjenju, gnojenju, o pravilni uporabi fitofarmacevtskih sredstev, ki izhajajo iz načel dobre prakse varstva rastlin in je skladna zlasti s splošnimi načeli integriranega varstva rastlin pred škodljivimi organizmi,
- o obvladovanju tveganj in uvedbi ustreznih preprečevalnih ukrepov za obvladovanje naravnih in drugih nesreč ter živalskih in rastlinskih bolezni,
- o prilagoditvah in novih tehnologijah v zvezi z blažitvijo podnebnih sprememb in prilagajanjem nanje, biotsko raznovrstnostjo, upravljanjem voda ter o ustreznem namakanju, ohranjanju narave in varstvu okolja,
- o gnojenju, z upoštevanjem okoljskih zahtev vključno z izdelavo gnojilnih načrtov, bilanc gnojil, jemanjem vzorcev na terenu in izvajanjem talnih in rastlinskih testov ter izdelavo načrtov kolobarja;

2. svetovanje in pomoč pri izdelavi razvojnih načrtov za kmetijska gospodarstva pri:

- posodabljanju kmetijskih gospodarstev, krepitvi konkurenčnosti, sektorskem povezovanju, inovacijah, tržni usmerjenosti, spodbujanju podjetništva, ob hkratnem upoštevanju naravovarstvenih, okoljskih vsebin, vsebin upravljanja voda ter podnebnih sprememb, vključno s svetovanjem o ukrepih na ravni kmetijskega gospodarstva, ki so določeni v programih razvoja podeželja in obravnavajo navedena področja,
- diverzifikaciji gospodarskih dejavnosti kmetijskih gospodarstev ter uvajanju, razvoju in izvajanju dopolnilnih dejavnosti na kmetijah,
- ekonomskem vidiku pridelave in prireje, vključno s svetovanjem kmetijam, ki so vključene v mrežo računovodskih poročevalskih kmetij,

- uveljavljanju načela kratkih nabavnih verig ter trženju in dobavljanju lokalno pridelane hrane javnim zavodom in drugim javnim naročnikom,
- aktivnostih na področju shem kakovosti, pri promociji in trženju znamk, trženju kmetijskih proizvodov v odvisnosti od potreb in možnosti trga, vključno z organizacijo ocenjevanja proizvodov,
- preusmeritvah kmetijskih gospodarstev v drugo panogo ali spremembi kmetovanja zaradi zahtev varovanja okolja in premoženja (npr. na varstvenih, varovanih, zavarovanih, ogroženih območjih),
- sanacijah kmetijskih gospodarstev v primeru nesreče ali izrednega dogodka z upoštevanjem zahtev varstva okolja, varstva in trajnostne rabe voda, urejanja voda in ohranjanja narave;

3. svetovanje in pomoč pri uveljavljanju ukrepov kmetijske politike:

- o vsebini ukrepov kmetijske politike, njihovem namenu ter pogojih in načinu uveljavljanja za kmetijska gospodarstva, vključno z elektronskim izpolnjevanjem in vložitvijo zbirne vloge,
- o obveznostih na ravni kmetijskega gospodarstva, ki izhajajo iz predpisanih zahtev ravnanja ter standardov za vzdrževanje zemljišč v dobrem kmetijskem in okoljskem stanju, o kmetijskih praksah, ki ugodno vplivajo na podnebje in okolje, in o ohranjanju kmetijskih površin,
- o vsebini in namenu ukrepov varstva okolja in narave v povezavi z ukrepi kmetijske politike,
- o obveščanju in ozaveščanju javnosti o ukrepih kmetijske politike in razvoja podeželja, vključno z ukrepi, ki so povezani s kmetovanjem in izhajajo iz politike varovanja narave, voda in okolja, iz prilagajanja podnebnim spremembam in upravljanja z vodami;

4. svetovanje in pomoč pri organizaciji in delovanju rejskih organizacij, organizacij pridelovalcev in drugih oblik proizvodnega združevanja kmetijskih pridelovalcev:

- pri vzpostavljanju lokalnih partnerstev, organizacij proizvajalcev, drugih oblik proizvodnega združevanja in novih oblik združevanja kmetijskih pridelovalcev,
- pri delu društev, ki delujejo na področju kmetijstva, ter sodelovanju z nevladnimi organizacijami in agrarnimi skupnostmi;

5. svetovanje na področju kmetijskih in s kmetijstvom povezanih predpisov zajema:

- strokovno sodelovanje z ministrstvi in drugimi državnimi institucijami pri pripravi predpisov, katerih vsebine se nanašajo na kmetijstvo in razvoj podeželja, vključno s predpisi na področju politike varstva narave in okolja ter upravljanja voda,
- spremljanje in ocenjevanje posledic naravnih nesreč ter strokovna pomoč pri odpravi posledic vseh vrst nesreč in izrednih dogodkov,
- ozaveščanje javnosti o pomenu podeželja in večnamenskosti kmetijstva tudi z vidika varovanja okolja, varstva in trajnostne rabe voda, ohranjanja narave in blaženja podnebnih sprememb,
- izvajanje programov državnega pomena na podlagi predpisov in pogodb z drugih področij in programov državnega pomena, če so naloge vključene v program dela JSKS,
- pripravo analiz in mnenj za uporabnike na podlagi predpisov.

Med nalogami JSKS so tudi tiste, ki pomenijo obvezne sestavine svetovanja iz Uredbe (EU) št. 1306/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. decembra 2013 o financiranju, upravljanju in spremljanju skupne kmetijske politike in razveljavitvi uredb Sveta (EGS) št. 352/78, (ES) št. 165/94, (ES) št. 2799/98, (ES) št. 814/2000, (ES) št. 1290/2005 in (ES) št. 485/2008 UL L št. 347 z dne 20. 12. 2013, str. 549) in se nanašajo na 12. do 15. člen naslova III o sistemu kmetijskega svetovanja.

Izvajalec v skladu z obsegom, ki ga določajo letni programi dela, skrbi tudi za vodenje, koordinacijo in strokovno tehnično koordinacijo dela JSKS, za notranji nadzor in poročanje o opravljenem delu ter za izvajanje administrativno-tehničnih nalog in drugih nalog, vključno z usposabljanjem zaposlenih za tehnološki napredek na kmetijskih gospodarstvih in pomoč uporabnikom za razumevanje in pridobivanje podpor na področju kmetijske politike, politike razvoja podeželja in drugih politik, ki se navezujejo na kmetijska gospodarstva.

Institucionalna nadgradnja in reorganizacija javnih služb na področju kmetijstva bo vplivala tudi na izvajanje JSKS, kar bo vodilo v njeno učinkovitejše delovanje in močnejšo vlogo pri prenosu znanja.

Pri pripravi letnih programov dela JSKS nameni pozornost vzajemnemu sodelovanju v verigi prenosa znanja, konkretnim projektom po posameznih področjih, od nastanka novega znanja, inovativnih pristopov ter razvojnih usmeritev, do izmenjav na mednarodnem področju in v Republiki Sloveniji. V tem obdobju bo podprta priprava in uporaba sodobnih orodij za svetovanje, inovativne pristope ter usposabljanje. Med prednostnimi nalogami JSKS je celovito svetovanje in strateško odločanje na kmetijah.

V tem obdobju bodo za učinkovitejši prenos znanja med deležniki vzpostavljeni novi koordinacijski mehanizmi, v katerih bo JSKS delovala kot pomemben partner. JSKS bo sodelovala v nacionalnih skupinah znanja za posamezna razvojna področja, v katerih bodo vključeni predstavniki drugih členov prenosa znanja, državnih organov, raziskovalnih organizacij in gospodarstva.

Napredek in inovativnost v prenosu znanja do uporabnika bo JSKS v tem obdobju dosegala tudi z vključevanjem mladih v celoten sistem JSKS, z zaposlovanjem mladih kadrov in omogočanjem pripravništva in z uporabo novejših metod prenosa znanja v prakso.

Natančnejši obseg in dinamika del po letih ter obseg ter viri financiranja se natančneje opredelijo v letnih programih dela JSKS.